

20100691273

АКАДЕМИЈА ЗА ОБУКА НА СУДИИ И ЈАВНИ ОБВИНИТЕЛИ

Врз основа на член 9 став 1 алинеја 7 од Законот за Академија за обука на судии и јавни обвинители („Службен весник на Република Македонија“ бр. 13/2006), а во врска со член 86 став 2 од Статутот на Академијата за обука на судии и јавни обвинители („Службен весник на Република Македонија“ бр. 99/2006), Управниот одбор на Академијата на седницата одржана на 17 мај 2010 година, ја утврди следната

ПРОГРАМА ЗА ПОЛАГАЊЕ ПРИЕМЕН ИСПИТ ВО АКАДЕМИЈАТА ЗА ОБУКА НА СУДИИ И ЈАВНИ ОБВИНИТЕЛИ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА 2010 ГОДИНА

1. КАЗНЕНО ПРАВО

1.1. КАЗНЕНО МАТЕРИЈАЛНО ПРАВО

1.1.1 КАЗНЕНО ПРАВО – ОПШТ ДЕЛ

1. Општи одредби за кривичното дело и кривичната одговорност:

- а) Нужна одбрана;
- б) Крајна нужда;
- в) Пресметливост;
- г) Умисла;
- д) Небрежност;
- ѓ) Стварна заблуда;
- е) Правна заблуда.

2. Обид за кривично дело

3. Соучесништво во кривично дело:

- Соизвршителство;
- Поттикнување;
- Помагање.

4. Кривична одговорност на правното лице:

- Услови за кривична одговорност на правното лице.
- Казни спрема правните лица.

5. Казни:

- Цели на казнувањето;
- Видови казни:
- Затвор и извршување на казната затвор;
- Парична казна и извршување на паричната казна;
- Забрана за вршење професија, дејност или должност;
- Забрана за управување со моторно возило;
- Протерување странец од земјата.

6. Одмерување на казната
  - Општи правила за одмерување на казната; Ублажување и граници на ублажување на казната;
  - Ослободување од казна, општи и посебни основи за ослободување од казна;
  - Стек на кривични дела;
  - Продолжено кривично дело.
7. Алтернативни мерки:
  - Цел на алтернативните мерки;
  - Видови алтернативни мерки.
8. Конфискација на имот и имотна корист (основа за конфискација, конфискација на посредна имотна корист, начин на конфискација, проширена конфискација; заштита на оштетениот, конфискување од правно лице)
9. Одземање предмети;
10. Значење на изразите од Кривичниот законик.

1.1.2. КАЗНЕНО ПРАВО – ПОСЕБЕН ДЕЛ

- **Кривични дела против животот и телото** (Убиство - квалификувани и привилегирани облици на убиство);
  - Семејното насилство како квалификуван облик од основните облици на **кривичните дела против животот и телото**;
  - **Кривични дела против слободите и правата на човекот и граѓанинот** (Мачење и друго сурово, нечовечно или понижувачко постапување и казнување; Малтретирање во вршењето на службата; Спречување на пристап кон јавен информатички систем);
  - **Кривични дела против изборите и гласањето** (Поткуп при избори и гласање; Злоупотреба на средствата за финансирање на изборната кампања);
  - **Кривични дела против работните односи** (Повреда на правата од работен однос; Повреда на правото од социјално осигурување);
    - Гонење на сторителите на **кривичните дела против честа и угледот**;
    - **Кривични дела против половата слобода и половиот морал** (Силување; Посредување во вршење проституција; Полов напад врз малолетник кој не наполнил 14 години);
    - **Кривични дела против бракот, семејството и младината – општо**
    - **Кривични дела против здравјето на луѓето** (Неовластено производство и пуштање во промет наркотични дроги, психотропни супстанции и прекурсори; Овозможување на употреба наркотични дроги);
    - **Кривични дела против животната средина и природата - општо**
    - **Кривични дела против имотот** (Кражба; Тешка кражба; Разбојништво; Разбојничка кражба; Бесправно градење; Измама на штета на средства на Европската заедница; Оштетување и неовластено навлегување во компјутерски систем; Правење и внесување компјутерски вируси; Компјутерска измама; Изнуда; Уцена);
    - **Кривични дела против културното наследство и природните реткости – општо**;
    - **Кривични дела против јавните финансии, платниот промет и стопанството** (Перење пари и други приноси од казниво дело; Злоупотреба на постапката за јавен повик, доделување на договор за јавна набавка или јавно – приватно партнерство; Криумчарење; Царинска измама; Даночно затајување; Повреда на права од индустриска сопственост и неовластена употреба на туѓа фирма);

- **Кривични дела против државата** - казнување за подготвување и казнување за најтешки форми;

- **Кривични дела против службената должност** (Злоупотреба на службената положба и овластување; Примање поткуп; Давање поткуп; Противправно стекнување и прикривање имот);

- **Кривични дела против правосудството** (Спречување на докажување; Незаконито влијание врз сведоци; Присилба спрема правосуден работник; Неизвршување на судска одлука);

- **Кривични дела против правниот сообраќај** (посебни случаи на фалсификување исправи; Компјутерски фалсификат);

- **Кривични дела против јавниот ред** (Терористичка организација; Тероризам; Финансирање на тероризам; Недозволено изработување, држење и тргување со оружје или распрскувачки материји);

- **Кривични дела против човечноста и меѓународното право** (Трговија со луѓе; Криумчарење мигранти; Трговија со малолетно лице);

Литература за казнено материјално право

- Кривичен законик на Република Македонија – пречистен текст („Службен весник на Република Македонија“ број 19/04), Закон за изменување и дополнување на Кривичниот законик („Службен весник на Република Македонија“ број 19/04), Закон за дополнување на Кривичниот законик („Службен весник на Република Македонија“ број 81/05), Одлука на Уставен суд на Република Македонија од 5.4.2006, Закон за изменување на Кривичниот законик („Службен весник на Република Македонија“ број 60/06), Закон за изменување и дополнување на Кривичниот законик („Службен весник на Република Македонија“ број 73/06), Закон за изменување и дополнување на Кривичниот законик („Службен весник на Република Македонија“ број 7/08) и Закон за изменување и дополнување на Кривичниот законик („Службен весник на Република Македонија“ број 139/2008), Закон за изменување и дополнување на Кривичниот законик („Службен весник на Република Македонија“ број 114/09)

- Закон за управување со конфискуван имот, имотна корист и одземени предмети во кривична и прекршочна постапка („Службен весник на Република Македонија“ број 98/08)

1.2. КАЗНЕНО ПРОЦЕСНО ПРАВО

- Јавен обвинител - општи одредби за надлежноста на јавниот обвинител;
- Оштетениот како тужител и приватен тужител;
- Бранител;
- Имотно – правни барања и привремено обезбедување и одземање предмети или имот;
- Донесување и соопштување на одлуките;
- Доставување писмена;
- Предистражна постапка
- Посебни истражни мерки;
- Истрага;
- Заштита на сведоците, на соработниците на правдата и на жртвите;
- Мерки со кои се обезбедува присуството на обвинетиот;
- Обвинување - видови, приговор против обвинителен акт и одлуки по приговорот;
- Главен претрес (раководење, претпоставки за одржување на главниот претрес, одлагање и прекинување);
- Пресуда – видови пресуди, писмена изработка и доставување на пресудата;

- Жалба – основи поради кои може да се побива пресудата;
- Одлуки на второстепен суд по жалба;
- Жалба на пресуда на второстепениот суд;
- Вонредни правни лекови – основи за нивно изјавување и надлежност за постапување по нив;
- Донесување пресуда без главен претрес;
- Постапка спрема правни лица;
- Постапка за конфискација на имот и имотна корист и одземање предмети;
- Постапка за давање меѓународна правна помош и извршување меѓународни договори во кривични предмети;
- Постапка за екстрадиција на обвинети и осудени лица.

Литература за казнено процесно право

- Закон за кривичната постапка – пречистен текст („Службен весник на Република Македонија“ број 15/05); Закон за изменување и дополнување на Законот за кривична постапка („Службен весник на Република Македонија“ број 83/08), Закон за дополнување на Законот за кривична постапка („Службен весник на Република Македонија“ број 67/09)
- Закон за прекршоците („Службен весник на Република Македонија“ број 62/2006);
- Закон за судовите („Службен весник на Република Македонија“ број 58/2006), Закон за изменување и дополнување на Законот за судовите („Службен весник на РМ“ бр. 35/2008);
- Закон за Судскиот совет („Службен весник на Република Македонија“ број 60/2006);
- Закон за јавното обвинителство („Службен весник на Република Македонија“ број 150/07); Закон за изменување на Законот за јавното обвинителство („Службен весник на Република Македонија“ број 111/08);
- Закон за Совет на јавни обвинители („Службен весник на Република Македонија“ број 150/2007)
- Закон за извршување на санкциите („Службен весник на Република Македонија“ број 2/06); Одлука на Уставен суд од 10.5.2006; Закон за изменување и дополнување на Законот за извршување на санкциите („Службен весник на Република Македонија“ бр. 57/2010)
- Збирки на судски одлуки.

1.3. ПРЕКРШОЧНО ПРАВО

1. Материјално - правни одредби:

- Прекршок и прекршочна одговорност;
- Примена на одредбите од Кривичниот законик;
- Видови прекршочни санкции.

2. Посебни прекршочни мерки:

- Конфискација на имот и имотна корист и одземање предмети.

3. Постапка за порамнување и посредување

- Цел на постапката за порамнување и посредување и дејствија во постапката;

4. Процесно - правни одредби:

- Надлежност за прекршок;
- Надлежност на прекршочен орган.

5. Прекршочна постапка пред надлежен суд.

Литература за прекршочно право

- Закон за прекршоците („Службен весник на Република Македонија“ број 62/2006);
- Закон за извршување на санкциите („Службен весник на Република Македонија“ број 2/06); Одлука на Уставен суд од 10.5.2006; Закон за изменување и дополнување на Законот за извршување на санкциите („Службен весник на Република Македонија“ бр. 57/2010)

1.4. МАЛОЛЕТНИЧКА ПРАВДА

1. Општи правила за санкциите што им се изрекуваат на малолетниците
2. Процесни одредби во постапката за малолетници

Литература за малолетничка правда:

- Закон за малолетничка правда („Службен весник на Република Македонија“ број 87/07)
- Закон за изменување на Законот за малолетничка правда („Службен весник на Република Македонија“ број 103/08)
- Закон за изменување на Законот за малолетничка правда („Службен весник на Република Македонија“ број 161/08)

2. ГРАЃАНСКО ПРАВО СО ТРГОВСКО ПРАВО

2.1. ГРАЃАНСКО МАТЕРИЈАЛНО ПРАВО

2.1.1. СТВАРНО ПРАВО

1. Право на сопственост и видови сопственост;
2. Сосопственост и заедничка сопственост;
3. Стекнување имот во брачна и вонбрачна заедница;
4. Стекнување право на сопственост (правни основи и начини);
5. Заштита на правото на сопственост;
6. Престанок на правото на сопственост;
7. Заштита на владение;
8. Службеност, видови и нивна заштита;
9. Залог на недвижности, подвижни предмети и права;
10. Стварни права на странски лица

2.1.2. ОБЛИГАЦИОНО ПРАВО

1. Правна и деловна способност на физичките и правните лица;
2. Договор, начин на склучување на договорот – општи услови на договорот;
3. Форми на договорот;
4. Услов и рок;
5. Застапувања – при склучување договор и полномошно;
6. Ништовност и рушливост на договори и правни последици;
7. Причинување штета
  - Основи на одговорност;
  - Штета;
  - Видови одговорност (општо);
  - Надомест за штета и видови надомест (општо)
8. Стекнување без основ;

9. Дејство на обврските – доверителови права и должникови обврски;
10. Договорна казна и казнена камата;
11. Начини на престанување на обврските (општо);
12. Застареност – поим, дејство, време на настапување на застареноста, застој и прекинување;
13. Парични обврски - договорна камата;
14. Договор за продажба - општо.

2.1.3. НАСЛЕДНО ПРАВО

1. Законски наследници – наследни редови;
2. Нужни наследници, исклучување и лишување од нужен дел;
3. Видови наследување – законско и тестаментално;
4. Здобивање со оставина и откажување од наследство;

2.1.4. СЕМЕЈНО ПРАВО

1. Склучување и престанок на брак – поништување и развод на брак;
2. Семејно насилство според Законот за семејство – мерки за заштита на семејството и лицата кои се жртви на семејно насилство;
3. Издржување – на брачниот другар, на децата, на родителите и на други роднини и определување издршка.

2.1.5. ТРУДОВО ПРАВО

1. Договор за вработување;
2. Забрана на дискриминација и видови дискриминација;
3. Приправнички стаж, волонтерски стаж и пробна работа;
4. Плаќање на работата – плати и надоместоци;
5. Надомест на штета;
6. Штрајк;
7. Престанок на работниот однос и отказ на договорот за вработување – редовен и вонреден.

2.1.6. ЗАШТИТА НА АВТОРСКОТО И СРОДНИТЕ ПРАВА И ПРАВОТО НА ИНДУСТРИСКА СОПСТВЕНОСТ

- Граѓанско - судска заштита.

2.2. ГРАЃАНСКО ПРОЦЕСНО ПРАВО

2.2.1. ПАРНИЧНА ПОСТАПКА

1. Странки и нивен законски застапник;
2. полномошници;
3. Доставување писмена;
4. Тужба, видови тужби и одговор на тужба;
5. Сопарничари;
6. Докази, изведување и обезбедување докази;
7. Законски претпоставки за одржување главна расправа;
8. Пресуда, видови пресуди;
9. Редовни правни лекови – основи за поднесување жалба и одлуки по жалба, вонредни правни лекови, видови и основи;
10. Посебни постапки според Законот за парничната постапка и Законот за семејството (бракоразводни и издршка).

2.2.2. ВОНПРОЦЕСНА ПОСТАПКА

1. Постапка за лишување од деловна способност и прогласување лица за деловно способни;
2. Делба на заеднички предмети или имот.

2.2.3. ПОСТАПКА ЗА ОБЕЗБЕДУВАЊЕ НА ПОБАРУВАЊЕТО

- општо (од член 1 до член 8 од Законот за обезбедување на побарувањето („Службен весник на Република Македонија“ број 87/2007);
- Средства за обезбедување на побарувања.

Литература за граѓанско право

- Закон за облигационите односи („Службен весник на Република Македонија“ број 18/01), Закон за изменување и дополнување на Законот за облигационите односи („Службен весник на Република Македонија“ број 4/02), Закон за изменување на Законот за облигационите односи („Службен весник на Република Македонија“ број 5/03), Закон за изменување и дополнување на Законот за облигационите односи („Службен весник на Република Македонија“ број 84/08), Закон за изменување на Законот за облигационите односи („Службен весник на Република Македонија“ број 81/09), Закон за изменување и дополнување на Законот за облигационите односи („Службен весник на Република Македонија“ број 161/09)
- Закон за сопственост и други стварни права („Службен весник на Република Македонија“ број 18/2001), Одлука на Уставен суд од 20.02.2008, Закон за изменување и дополнување на Законот за сопственост и други стварни права („Службен весник на Република Македонија“ број 92/08); Закон за изменување и дополнување на Законот за сопственост и други стварни права („Службен весник на Република Македонија“ број 139/09), Закон за дополнување на Законот за сопственост и други стварни права („Службен весник на Република Македонија“ број 35/2010)
- Закон за трговските друштва („Службен весник на Република Македонија“ број 28/04, 84/05, 25/07, 87/08); Одлука на Уставен суд од 11.02.2009 година, Закон за изменување и дополнување на Законот за трговските друштва („Службен весник на Република Македонија“ број 42/2010), Закон за изменување и дополнување на Законот за трговските друштва („Службен весник на Република Македонија“ број 47/2010)
- Закон за наследување („Службен весник на Република Македонија“ број 47/96)
- Закон за семејство – пречистен текст („Службен весник на Република Македонија“ број 157/08)
- Закон за судовите („Службен весник на Република Македонија“ број 58/2006), Закон за изменување и дополнување на Законот за судовите („Службен весник на Република Македонија“ број 35/2008)
- Закон за парничната постапка („Службен весник на Република Македонија“ број 79/05), Закон за изменување и дополнување на Законот за парничната постапка („Службен весник на Република Македонија“ број 110/2008), Закон за дополнување на Законот за парничната постапка („Службен весник на Република Македонија“ број 83/09)
- Закон за обезбедување на побарувањето („Службен весник на Република Македонија“ број 87/07)
- Закон за вонпарнична постапка („Службен весник на Република Македонија“ број 9/08)
- Закон за работните односи – пречистен текст („Службен весник на Република Македонија“ број 16/2010), Закон за изменување на Законот за работните односи („Службен весник на Република Македонија“ број 50/2010), Одлука на Уставен суд на

Република Македонија од 14.4.2010, Закон за дополнување на Законот за работните односи („Службен весник на Република Македонија“ број 52/2010)

- Делови од Законот за авторското право и сродните права („Службен весник на Република Македонија“ број 47/96), Закон за изменување и дополнување на Законот за авторското право и сродните права („Службен весник на Република Македонија“ број 3/98), Закон за изменување и дополнување на Законот за авторското право и сродните права („Службен весник на Република Македонија“ број 98/02), Закон за изменување и дополнување на Законот за авторското право и сродните права („Службен весник на Република Македонија“ број 4/05), Закон за изменување и дополнување на Законот за авторското право и сродните права („Службен весник на Република Македонија“ број 131/07) и од Законот за индустриската сопственост („Службен весник на Република Македонија“ број 21/09) во делот кој се однесува на судската заштита.

2.3. ТРГОВСКО ПРАВО

2.3.1. ТРГОВСКИ ДРУШТВА

1. Трговец, трговец поединец и видови трговски друштва - општо

2. Видови тужби:

- Тужба за утврдување ништовност на трговско друштво;
- Правото на содружникот, односно на акционерот за судска заштита и за оцена на законитоста;
- Тужба за утврдување ништовност на упис;
- Тужба за утврдување ништовност и побивање на одлука на собранието и на одлука донесена на собирот на содружниците или со одлучување преку допишување;
- Судско испитување на одлуката за соодносот за размена при статусна промена.

2.3.2. СТЕЧАЈ

1. Услови за отворање стечајна постапка (основи за утврдување на постоење стечајна постапка, иницирање стечајна постапка);
2. Органи на стечајната постапка (видови, надлежности);
3. Стечајна маса (оформување, проценка, обезбедување на имотот);
4. Доверители на стечајната маса (видови, рангирање, права);
5. Различни и излучни доверители;
6. Тужба во стечајна постапка (видови, рок за поднесување);
7. Заклучување и запирање на стечајната постапка.

2.3.3. ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ

1. Поим и правна природа на хартиите од вредност;
2. Видови хартии од вредност.

2.3.4. ОБЛИГАЦИОНО ПРАВО

1. Договори во стопанскиот промет (осигурување, градење, превоз, лизинг).

Литература за трговско право

- Закон за трговските друштва („Службен весник на Република Македонија“ број 28/04)
Закон за изменување и дополнување на Законот за трговските друштва („Службен весник на Република Македонија“ број 84/05), Закон за изменување и дополнување на Законот за трговските друштва („Службен весник на Република Македонија“ број 25/07), Закон за

изменување и дополнување на Законот за трговските друштва („Службен весник на Република Македонија“ број 87/08); Одлука на Уставен суд на Република Македонија од 11.02.2009 година, Закон за изменување и дополнување на Законот за трговските друштва („Службен весник на Република Македонија“ број 42/2010), Закон за изменување и дополнување на Законот за трговските друштва („Службен весник на Република Македонија“ број 47/2010)

- Закон за стечај („Службен весник на Република Македонија“ број 34/2006), Закон за изменување и дополнување на Законот за стечај („Службен весник на Република Македонија“ број 126/2006), Закон за изменување и дополнување на Законот за стечај („Службен весник на Република Македонија“ број 84/07), Одлука на Уставен суд на Република Македонија од 19.12.2007)

- Закон за хартии од вредност („Службен весник на Република Македонија“ број 95/2005), Закон за изменување и дополнување на Законот за хартии од вредност („Службен весник на Република Македонија“ број 25/2007), Одлуки на Уставен суд на Република Македонија од 04.07.2007, 19.09.2007, 7.11.2007, 28.11.2007, Закон за изменување и дополнување на Законот за хартии од вредност („Службен весник на Република Македонија“ број 7/08), Закон за изменување и дополнување на Законот за хартии од вредност („Службен весник на Република Македонија“ број 57/2010)

- Закон за облигационите односи („Службен весник на Република Македонија“ број 18/01), Закон за изменување и дополнување на Законот за облигационите односи („Службен весник на Република Македонија“ број 4/02), Закон за изменување на Законот за облигационите односи („Службен весник на Република Македонија“ број 5/03), Закон за изменување и дополнување на Законот за облигационите односи („Службен весник на Република Македонија“ број 84/08), Закон за изменување на Законот за облигационите односи („Службен весник на Република Македонија“ број 81/09), Закон за изменување и дополнување на Законот за облигационите односи („Службен весник на Република Македонија“ број 161/09)

3. УСТАВНО ПРАВО

1. Темелни вредности на уставниот поредок на Република Македонија;
2. Слободи и права на човекот и граѓанинот;
3. Статусот и правата на малцинските заедници;
4. Поделба на власта;
5. Уставната положба на судството во Република Македонија;
6. Уставната положба на Јавното обвинителство во Република Македонија;
7. Уставната положба на народниот правобранител;
8. Уставната положба на адвокатурата;
9. Уставност и законитост;
10. Уставната положба на Уставниот суд на Република Македонија.

Литература за уставно право

- Устав на Република Македонија, со амандмани на Уставот I – XXX, (Службен весник на РМ бр. 52/91); амандман I-II (Службен весник на РМ бр. 1/92); амандман III (Службен весник на РМ бр. 31/98); амандмани IV-XVIII (Службен весник на РМ бр. 91/01); амандман XIX (Службен весник на РМ бр. 84/03); амандмани XX-XXX (Службен весник на РМ бр. 107/05); амандман XXXI (Службен весник на РМ бр. 3/09).

4. УПРАВНО ПРАВО

1. Органи на државната управа во Република Македонија – општо;
2. Управно - судска заштита
  - Управниот суд и неговата надлежност;
  - Странки во управен спор;
  - Основи за покренување управен спор.

Литература за управно право

- Закон за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија“ број 58/2000), Закон за изменување и дополнување на Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија“ број 44/2002), Закон за изменување и дополнување на Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија“ број 82/08)

- Закон за управните спорови („Службен весник на Република Македонија“ број 62/06), Одлука на Уставен суд на Република Македонија од 13.02.2008), Одлука на Уставен суд на Република Македонија од 16.9.2009

- Закон за судовите („Службен весник на Република Македонија“ број 58/2006), Закон за изменување и дополнување на Законот за судовите („Службен весник на Република Македонија“ број 35/2008)

5. МЕЃУНАРОДНО ПРАВО

5.1. ИЗВОРИ НА МЕЃУНАРОДНОТО ПРАВО

1. Меѓународни договори;
2. Меѓународни обичаи;
3. Општи принципи на правото, признати од цивилизираните народи.

5.2. МЕЃУНАРОДНИ ОРГАНИЗАЦИИ

5.3. ОРГАНИЗАЦИЈА НА ОБЕДИНЕТИТЕ НАЦИИ

1. Структура и органи на ООН;
2. Надлежности.

5.4. СОВЕТ НА ЕВРОПА

- СТРУКТУРА И ОРГАНИ

1. Генерален секретар;
2. Комитет на министри;
3. Парламентарно собрание.

- ВИДОВИ АКТИ НА СОВЕТОТ НА ЕВРОПА

- ЕВРОПСКА КОНВЕНЦИЈА ЗА ЧОВЕКОВИ ПРАВА

1. Европска конвенција за човекови права
  - интерпретација на Конвенцијата;
  - Конвенцијата и националното право;
  - Конвенцијата и Европската унија.

2. Право на живот - член 2;
3. Забрана за мачење - член 3;
4. Право на слобода и сигурност - член 5;
5. Право на правично судење - член 6;
6. Право на почитување на приватниот и семејниот живот - член 8;
7. Слобода на уверување, совест и религија - член 9;
8. Слобода на изразување - член 10;
9. Слобода на собирање и здружување - член 11;
10. Право на ефективен лек - член 13;
11. Забрана на дискриминација - член 14.

5.5. ЗАШТИТА НА ПРАВОТО НА СУДЕЊЕ ВО РАЗУМЕН РОК (ЧЛЕН 6 СТАВ 1 ОД ЕКЧП) - НАДЛЕЖНОСТ НА ВРХОВНИОТ СУД НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

5.6. ЕВРОПСКИ СУД ЗА ЧОВЕКОВИ ПРАВА

1. Надлежност на ЕСЧП;
2. Меѓудржавни и индивидуални жалби;
3. Конечност и дејство на пресудите на ЕСЧП.

5.7. МЕЃУНАРОДНИ СУДСКИ ИНСТАНЦИ

1. Меѓународен суд на правдата - надлежност и структура;
2. Меѓународниот кривичен суд и Римскиот статут - надлежност и структура;
3. Меѓународен кривичен суд за поранешна Југославија - надлежност и структура.

5.8. МЕЃУНАРОДНО ПРИВАТНО ПРАВО И МЕЃУНАРОДНА ПРАВНА ПОМОШ

1. Постапка за екстрадиција и трансфер на осудени лица;
2. Признавање и извршување на странски судски одлуки;
3. Соработка во областа на кривичната материја;
4. Соработка во областа на граѓанската материја.

Литература за меѓународно право

- Европска конвенција за заштита на човековите права и основните слободи, изменета со Протоколот бр. 11, 13, 14 (заедно со протоколите бр. 1,4,6 и 7)
- Закон за судовите („Службен весник на Република Македонија“ број 58/2006), Закон за изменување и дополнување на Законот за судовите („Службен весник на РМ“ бр. 35/2008);
- Закон за меѓународно приватно право („Службен весник на РМ“ бр.87/07)
- Конвенција за трансфер на осудени лица, со протоколите
- Конвенција за екстрадиција, со протоколите
- Европска конвенција за меѓусебна правна помош во кривичната материја, со протоколите и Вториот дополнителен протокол
- Статут на Меѓународниот кривичен суд (Римски статут)

Корисни интернет линкови:

www.un.org   www.icc-cpi.int   www.coe.int
<http://www.un.org/law/icc/statute/romefra.htm>

6. ПРАВО НА ЕВРОПСКА УНИЈА

Институции и тела на Европската унија:

1. Европски совет;

2. Институции:

- Совет,
- Комисија,
- Европски парламент,
- Тела основани од или врз основа на договорите на Европските заедници,
- Советодавни комитети, Европска централна банка, Европски правобранител

3. Хиерархија на изворите на право:

- Примарно право,
- Секундарни прописи

4. Начела на правото на Европската унија;

5. Судски систем на Европската унија:

- Европски суд за правдата:
- Надлежност и постапка.

Напомена: Сите горе предвидени теми треба да се изучуваат согласно Лисабонскиот договор потпишан на 13.12.2007 година а стапен во сила на 1.12.2009 година

Корисни интернет линкови

www.europa.eu

www.coe.int

7. АНГЛИСКИ ЈАЗИК

- Граматика,
  - Читање и разбирање
- Граматика:
- present simple and continuous tense,
  - possessive pronouns and 's',
  - adverbs of frequency (sometimes, always),
  - countable and uncountable nouns with some, any, much, many,
  - articles a, an, the, no article,
  - past simple and continuous tense,
  - irregular past simple verbs,
  - will future,
  - modal verbs: have to, should, could / can,
  - comparative and superlative adjectives,
  - this / that / these / those,
  - prepositions of time and place,
  - adverbs and adjectives.

Читање/разбирање:

- Извадоци од текстови со правна терминологија.

Литература за англиски јазик

- English for Law Students, Лазаревска Мери, Прирачник по англиски јазик за Правен факултет
- Општа граматика на англискиот јазик.

8. ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК

1. МОРФОСИНТАКСИЧКИ СОДРЖИНИ

ДЕТЕРМИНАНТИ

- член (определен, неопределен, партитивен),
- показни придавки,
- присвојни придавки,
- прашални придавки,
- неопределени придавки,
- броеви.

ЗАМЕНКИ

- лични заменки (видови, употреба, место),
- показни заменки,
- присвојни заменки,
- прашални заменки,
- неопределени заменки,
- прилошки заменки,
- односни заменки.

ПРИДАВКИ

- Образување женски род; множина кај придавките; место кај придавките; придавки со две форми за машки род;
- Степенување кај придавките.

ИМЕНКИ

- Род и број кај именките; изведување именки од други видови зборови.

ПРИЛОЗИ

- Видови и степенување кај прилозите; место на прилозите; образување на прилозите со “ment”.

ПРЕДЛОЗИ

- Видови и употреба.

ГЛАГОЛИ

- Начин: инфинитив, индикатив, субјонктив, императив, партицип, кондиционал, герундив;
- Времиња во индикативот: présent, passé composé, passé récent, imparfait, futur proche, futur; simple, plus-que –parfait, futur antérieur.
- Времиња во субјонктивот: subjonctif présent, subjonctif passé;
- Времиња во кондиционалот: conditionnel présent, conditionnel passé;
- Негација (со прости и сложени времиња);

- Согласување на времињата кај глаголите во индикатив;
- Глаголски залог(актив и пасив);
- Безлични глаголи и конструкции, дефектни глаголи, повратни глаголи;
- Особености на глаголи од прва група (-cer; -ger; -yer; -eler; -eter;...).

РЕЧЕНИЦА

Видови реченици:

- прашални,
- временски,
- причински,
- последични,
- условни,
- допусни,
- односни,
- целни.

Директен и индиректен говор.

2. ТЕКСТОВИ НА ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК СО ПРАВНА ТЕРМИНОЛОГИЈА

Литература за француски јазик

- Edita Horetzky: Précis de grammaire française, Skolska knjiga, Zagreb, 1989
- Марко Папик :Граматика на францускиот јазик, Просветно дело, Скопје
- Maia Grégoire / Odile Thiévenaz : Grammaire progressive du français avec 500 exercices, niveau intermédiaire, CLE International
- J.-L. Penfornis : Le français du droit, CLE International

9. УСТЕН ДЕЛ ОД ПРИЕМНИОТ ИСПИТ

Усниот дел од приемниот испит се состои од:

- усни прашања од кривичното, граѓанското, трговското, уставното, управното, меѓународното и европското право кои се изготвуваат врз основа на темите од овие правни предмети опфатени со оваа програма и
- интервју во форма на непосреден разговор со кандидатот за неговите лични мислења и ставови во врска со вршењето на судиската и обвинителската функција

Литература за подготовка на усниот дел

За усните прашања се користи литературата која е предвидена за секој од предметите опфатени со оваа програма

За подготовка на интервју

- Закон за Академија за обука на судии и јавни обвинители на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ број 13/06)
- Закон за судовите („Службен весник на Република Македонија“ број 58/2006), Закон за изменување и дополнување на Законот за судовите („Службен весник на Република Македонија“ број 35/2008)
- Закон за Судскиот совет („Службен весник на Република Македонија“ број 60/2006)

- Закон за јавното обвинителство („Службен весник на Република Македонија“ број 150/07), Закон за изменување и дополнување на Законот за јавното обвинителство („Службен весник на Република Македонија“ број 111/08)
- Закон за Советот на јавни обвинители („Службен весник на РМ“ бр.150/07)
- Кодекс на судиска етика (www.mja.org.mk)
- Кодекс на јавнообвинителска етика (www.zjorm.org.mk)
- Стратегија за реформа на правосудниот систем, со анекси од 2004 година (www.pravda.gov.mk)
- Европска повелба за статусот на судиите (www.coe.int)
- Препорака R (94) 12 на Комитетот на министри до државите членки за независноста, ефикасноста и улогата на судиите (www.coe.int)
- Препорака R (2000) 19 на Комитетот на министри до државите членки за улогата на јавните обвинители во кривичниот систем на правдата (www.coe.int)
- Кодекс на однесување на судиите – Нацрт од Бенгалор www.jracademy.gov.mk

Бр. 02-368/2
17 мај 2010 година
Скопје

Академија за обука на
судии и јавни обвинители
Претседател
на Управен одбор,
Љубомир Јовески, с.р.